هیرۆ باجەلان یەکەم باڵیۆزی ئەمریکی بە رەچەڵەک کورد.. رەزا شوان

مایەی رێز و شانازییە بۆ گەلی کوردمان، کە لەناو خێزانەکانی رەوەندی کورد، لە ئەوروپا و لە ئەمریکا و ئوسترالیادا، چەندین کچ و ژنی کوردمان لە بواری ئاکادیمیدا، بڕوانامەی ماستەر و دکتۆرای پسپۆریان بەدەستهێناون. چەندین کچ و ژنانی کوردمان سیاسەتمەدار و کارگێڕی بەڕێوەبەردن و ئەندامی پەرلەمان و ئەندامی ئەنجومەنی شارەکانن. چالاکوانی ناسراون لە چەندین بواری جیاوازی دیکەدا. کە بە تێکۆشان و هەوڵی خۆیان و بە پشتگیری و هاندانی کەسوکاریان و بە دەنگی کوردانی ئەو وڵا تانە سەرکەوتوون. کە لە ئێستادا، پلە و پایە و پێگە و رەنگ و دەنگ و سەنگیان هەیە. داکۆکی لە دۆز و لە مافە رەواکانی گەلی کوردمان دەکەن. بۆ هێنانەدی ئەم مەبەست و ئامانجانەش، چوونەتە ناو کۆمەڵە و رێکخراو و ریزەکانی پارتە سیاسییە دیموکراتی و سۆسیالیستی و کرێکاران و چەپەکان و میانڕەوەکانی ئەو وڵا تانەوە. بە لێهاتوویی و بە دەنگدان سەرکەوتوون. پێگەیەکی باڵایان لەناو ئەو رێکخراوەکان و ئەو پارتانەدا هەیە و جێی متمانە و بڕوایانن.

بۆ نموونە ناوی چەند خاتوونێکی کوردی ناسراومان، لەم بوارانەدا دەهێنین:

□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□ / □□□□ □□ □□ □□□□ □□□ □□□□□□ (□□□□□□□□□□□□ / □□□□□. () ه□رۆ مستەفا باجەلان/ دیپلۆماتکار و باڵیۆز و کەسایەتییەکی ناسراوە/ ئەمریکا.

□□□□□□ □□□□□ /□□□□□□ □□ □□□□ □□□ □□□□□□□□□□□□□□□□/ □□□ □□ □□□ □□□□ (□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□. () ل□نیا تەها کەریم/ ی (٢١) ساڵان، بچووکترین ئەندام پەرلەمانی / ئایسلەندا.

□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□ /□□□□□□□□□□□ □ □□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ () □□□□□□/ □□□□□□□□□. () ئینۆر سەبری کوڵبان/ سەرۆکی شارەوانی شاری بۆجۆهولمز/ بەریتانیا.

/□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□ /□□□□□□ □□□□ () □□□□□□□□□□□□. () ئ□ڤین ئەبریشەمی/ ئەندامی ئەنجومەنی شاری ئۆکسفۆرد/ بەریتانیا.

() □□□□□□□ □□□□□ / □□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□/□□□□□□□□□□□. () لاوێن
رێدار تارا، سارا سێپینلی/ دوو ئەندام پەرلەمانی / سوید.

ئەمانە و چەندین چالاکوانی ناسراوی تری ژنی کوردمان لە بوارە جیاوازەکاندا، ل□ و□لاتانی ئ□ورووپا و ئەمریکا و ئۆسترالیادا. لەوانەیە ناوی هەندێکیانم بەرچاو نەکەوتووبێت. بە کورتی باس لە خانمێکی دیپلۆماتکاری کورد دەکەی، ئەویش خاتوو (هێرۆ مستەفا باجەلان)ە، کە دیپلۆماتکار و سیاسەتمەدارێکی ناسراوە و شارەزای کاروباری رۆژه□□لاتی ناوەراستە. یەکەم بال□یوزی ئەمریکی بە رەچەڵەک کوردە، کە ئەو پۆستە بال□ی□ وەربگرێت. هەڵگری پلەی وەزیری راوێژکارە. هێرۆ باجەلان ماوەیەکە بووە بە مانشێت و بە هەواڵی ماڵپەڕە ئینلیزی و کوردی و عەرەبییەکان. دوای ئەوەی کە بۆ یەکەم جار کرا بە بال□یوزی ئەمریکا لە بولگاریا، دووەم جاریش لە لایەن سەرۆکی ئەمریکا (جۆ بایدن) ەوە، کاندکرا و بوو بال□یوزی ئەمریکا لە میسر. لە ئێستا بال□یزی ئەمریکایە لە میسر.

بایۆگرافی هێرۆ باجەلان:

ناوی (هێرۆ قادر محەمەد ئەمین مستەفا باجەلان)ە، لە سال□ی (۱۹۷۳) لە شاری هەولێری پایتەختی هەرێمی باشووری کوردستان. لە دایک و باوکێکی کورد و کوردستان پەروەر لە دایک بووە.
هێرۆ مندال□ی یەکەمی (قادر مستەفا) و خاتوو (نەسرین محەمەد عەبدوڵڵا) یە. سێ برای هەیە، ناویان (هەڵۆ، هەورۆ، بارزان) ن.
هێرۆ لە ئێستادا تەمەنی (٥١) ساڵە. زمانی فەرمیان لە مال□□و□ کوردییە. بەڵام خۆی و براکانی ناتوانن، بە پیتی ئارامی کوردی بخوێننەوە و بنووسن. بەڵام هێرۆ، بە رێنووسی لاتینی کوردی دەتوانێت بخوێنێتەوە و بنووسێت.
باوکی هێرۆ تێکۆشەر و سیاسەتمەدارێکی دێرینی کورد بوو، ئەندامی سکرتاریەتی یەکێتی قوتابیانی کوردستان بوو. نەیارێکی سەرسەختی رژێمی فاشستی بەعسی گۆڕبەگۆڕ بوو. قادر مستەفا، خۆی وتی:" کە نە خۆی و نە منداڵەکانی، ئەندامی هیچ حیزبێکی کوردستان نین. وەک یەک لەگەڵ هەموو حیزبەکان ئاشنام هەن. ئێستا زۆر شانازی بە هێرۆی کچمەوە دەکەم. وێنەیەکی خۆی و جۆ بایدنم لایە، بە خەتی خۆی لەسەر وێنەکە نووسیویەتی: چەندە سەرسامە بە لێهاتوویی و زرنگیی هێرۆ".

لە سال□ی (۱۹۷٤) دا، هێرۆ تەمەنی یەک سال□ بوو، شەڕ لە نێوان شۆڕشی کورد و سوپای رژێمی بەعس هەڵگیرسایەوە. وەک هەزاران

خێزانی کورد، خێزانەکەی هێڕۆ بوونە پەنابەر و لە کەمێکی ئاوارەکان لە ئێران. بۆ ماوەی دوو ساڵ لەو کەمپەدا مانەوە. ژیانێکی سەخت و ناخۆشیان هەبوو. ئازادییان سنووردار بوو.

تا ئەو کاتەی کە سپۆنسەرکران بۆ هاتنیان بۆ ئەمریکا.

لە ساڵی (١٩٧٦) دا، خێزانەکەی هێرۆ، روویان لە ئەمریکا کرد، لە شاری (ماینێت)

لە ویلایەتی (نۆرس) گیرسانەوە. مافی پەنانەریان لە ئەمریکادا وەگرت. هێرۆ باجەلان، لەباری ژیانی پەنابەری□وە، دەڵێت:"پەنابەربوون بە تەواوی ئەوە دەگەیەنێت، کە لە هیچەوە دەستپێدەکەیت، بەڵام ئەوەی فێرکردم دەبێت ئامانجی بەرزت هەبێت و بەدەستی بهێنیت".

هێرۆ قوتابییەکی زیرەک و ب□لیمەت و متمانە بەخۆبوو. زۆر کۆششی دەکرد. لە پۆلەکانی قوتابخانەی بن□□تیدا، هەموو ساڵێک بە یەکەمی پۆل دەردەچووە. لە ساڵی (١٩٩١) دا، لە ئامادەیی (مینتۆن) دەرچوو.

لە ساڵی (١٩٩٥) لە کۆلێژی (ئیدمۆند ئەی والش) لە زانکۆی (جۆرج تاون) بڕوانامەی بەکالۆریۆسی لە خزمەتگوزاریی دەرەوە و لە ئاسایشی نیشتمانی و رۆژهەڵاتی ناوەڕاست بەدەستهێنا. باوکی دەڵێت:"هێرۆ لە ئاهەنگی دەرچوونی زانکۆی (جورج تاون) هەستا و قسەی کرد، لە سەرەتادا، بە باسی کورد و کوردستان دەستیپێکرد، کە خۆی زۆری پێخۆشبوو".

لە ساڵی (١٩٩٧) دا، لە کۆلێژی (ویدرۆ ویلسۆن) لە زانکۆی (پرینستۆن) بڕوانامەی ماستەری لە بابەتی (پەیوەندییە نێودەوڵەتییەکان) دا وەرگرت.

لە ساڵی (١٩٩٧) زانکۆی (پرینستۆن) بڕوانامەی رێزلێنانی (دکتۆرای شانازی) یان بە هێرۆ باجەلان بەخشی.

هێرۆ باجەلان، لە ساڵی (١٩٩٩) وە تێکەڵی دیپلۆماسییەت و بوو. سەرەتادا لە بەشی خزمەتگوزاریی کاروباری ئەمریکادا کاری کرد.

هێرۆ دیپلۆماتکارێکی ناسروای ئەمریکایە. خاوەن ئەزموونە. کەسێکی لێهاتووە. لە چەندین پێگە و پۆستی دیپلۆماسیدا کاری کردووە و سەرکەوتوو بووە و جێ دەستی دیاربووە. چەندین کار و پۆستی باڵایان پێسپارد. لە هەموویاندا سەرکەوتوو بوو.

چەند ساڵێکە لە بواری سیاسەتی دەرەوەی ئەمریکادا کاردەکات. جێی متمانەیە و شانازی و رێز بووە لەلای سەرۆکەکانی ئەمریکا (دۆناڵد ترەمپ) و (جۆ بایدن).

گرنگترین کار و پۆستەکانی هێرۆ باجەلان:

لەم (٢١) خاڵەدا، زۆر بە کورتی و بە چڕی باس لەو کار و پۆستانە دەکەین، کە خاتوو هێرۆ باجەلان، لە سایەی لێهاتوویی و دیپلۆماتیدا بەدەستیانی هێناون:

(١) هێرۆ لە دوای تەواکردنی خوێندن، بۆ ماوەیەک بەڕێوەبەری رێکخراوێکی ناحکومی بوو، بۆ لێکۆڵینەوەی کوردی. لە ویلایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکادا.
(٢) هێرۆ وەک سەرنووسەری باڵای سەنتەری لێکۆڵینەوەی ستراتیژییەکان لە (ئەبوزەبی) ی پایتەختی میرنشینە یەکگرتووەکانی عەرەبی، کاری کرد.
(٣) وەک نوێنەری ئەمریکا، چاودێری هەڵبژاردنەکانی پارێزکانی (بۆسنە) ی کرد.
(٤) هێرۆ لە ساڵی (١٩٩٩) دا لە (ئەسینا) ی پایتەختی یۆنان، وەک ئەفیسەر بۆ کاروباری مافەکانی مرۆق و بازرگانیکردن، لە یۆناناد کاری کرد.
(٥) هێرۆ لە (بەیروت) ی پایتەختی لوبنان، وەک ئەفیسەری دیسکی ئێران، لە ئەنجومەنی نیشتمانیدا کاری کرد.
(٦) هێرۆ وەک ئەندامێکی پێشەیی سلکی دیبلۆماسی ئەمریکا بووە بە پلەی راوێژکاری وەزیر بوو لە وەزارەتی دەرەوەی ئەمریکادا.
(٧) بەڕێوەبەری نووسینگەی ئەفغانستان بوو، لە وەزارەتی دەرەوەی ئەمریکا.

(٨) هێرۆ راوێژکار بوو، لە ئەفیسی بەڕێوەبەری سکرتێری کاروباری سیاسی، رۆژهەڵاتی ناوەڕاست.
(٩) هێرۆ ، لە وەزارەتی دەرەوەی ئەمریکادا، لە ئەنجومەنی ئاسیشی نیشتمانیدا، بەڕێوەبەری کاروباری: ئێران، ـ فەلەستین، ئەفغانستان، عێراق، ئوردن و ئیسرائیل، بووە.
(١٠) ئەرکی دیبلۆماتی لە ناوچە جیاجیاکانی جیهان وەرگرتووە، لەوانە: عێراق، هیندستان، لوبنان، پورتوگال، یۆنان، ئوردن، بۆسنە.
(١١) لە بەڕێوەبەرێتی ئەنجومەنی ئاسایشی نیشتمانی ئەمریکادا، لە کۆشکی سپیدا، کاری کردووە.
(١٢) هێرۆ وەک راوێژکاری وەزیری سیاسی، لە باڵیۆزخانەی ئەمریکا لە (نیودەلهی) لە هیندستان کاری کردووە،
(١٣) یاریدەدەری وەزیری دەرەوە (ولیەم جەی بێرنز) بووە بە

کاروباری سیاسی.

(١٤) لە ساڵی (٢٠٠٥) دا هاوکاریی (کۆندەلیزا رایس)ی وەزیری دەرەوەی ئەمریکای کرد، بە کاروباری عێراق. هەمەهەنگیکاری (پۆل بریمەر) ش بوو، بۆ باردۆخی شاری (موسڵ). سەرۆکی ڕێکخەری مەدەنی بوو. بە ئەرکی سیاسی لە شاری (موسڵ) دا کاری کردووە.

(١٥) لە ساڵی (٢٠٠٩) تا (٢٠١١)، ڕاوێژکاری جێگری سەرۆکی ئەمریکا (جۆ بایدن) بوو ـ ئەو کاتە (باراک ئۆباما) سەرۆکی ئەمریکا بووـ لە بابەتەکانی پەیوەست بە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و باشوور و ناوەڕاستی ئاسیا، پرسیان بە هێرۆ دەکرد.

(١٦) لە مانگی یولیۆی (٢٠١٦) تا یانواری (٢٠١٧) جێگری بەرپرسی نوێنەرایەتی بووە، لە باڵیۆزخانەی ئەمریکا لە (لشبۆنە) ی پایتەختی پورتوگال. واتە (باڵیۆز بە وەکالەت) بووە.

(١٧) لە مانگی (حوزەیران)ی (٢٠١٩) دا، سەرۆکی پێشووی ئەمریکا (دۆناڵد ترەمپ) هێرۆی بە باڵیۆزی ئەمریکا لە بولگاریا بەربژێرکرد. لە (٢٦/ سێپتەمبەر/٢٠١٩) دا، ئەنجومەنی پیرانی ئەمریکا، بە تێکڕای دەنگی ئەندامانی بریارەکەیان پەسەندکرد.

لە مانگی (ئۆکتۆبەری ـ ٢٠١٩) تا (ئاداری ـ ٢٠٢٢) بە ماوەی چوار ساڵ، هێرۆ باجەلان، وەک باڵیۆزی ئەمریکا لە (سۆفیا)ی پایتەختی بولگاریادا، کاریکرد.

ئەمە بۆ یەکەم جار بوو، لە مێژووی ویلایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکادا، کە ئەمریکییەکی بە ڕەچەڵەک کورد، پۆستی باڵیۆزی ئەمریکا وەربگرێت. هێرۆ کە ئەم پۆستەی وەرگرت، وتی:"شانازی دەکەم کە وەک ئەمریکییەکی بە ڕەچەڵەک کورد، وەک باڵیۆز دیاری کرام".

(١٨) سەرۆکی ئێستای ئەمریکا (جۆ بایدن) لە ڕۆژی (٢٩/ ئاداری/ ٢٠٢٣) دا، دیپلۆماتکار هێرۆ باجەلانی بەربژێرکرد، بۆ ئەوەی وەک باڵیۆزی ئەمریکا لە گەورەترین وڵاتی عەرەبی (کۆماری میسر) دا، خزمەت بکات. لە لایەن ئەنجومەنی پیرانی ئەمریکاوە پەسەندکرا و دەنگیان لە سەری دا. جۆ بایدن واژووی لەسەر دەستبەکاربوونی کرد. بایدن سەرسامی خۆی دەربڕی بە لێهاتوویی و زرنگی هێرۆ. ماڵپەڕی فەرمی کۆشکی سپی رایگەیاند کە:"هێرۆ مستەفا دیپلۆماتێکی خاوەن ئەزموونە". هێرۆ باجەلان لە شوێنی باڵیۆزی ئەمریکی (جۆناسان کۆهین) بوو بە باڵیۆزی ئەمریکا لە (قاهیرە) ی پایتەختی میسر. لە ڕۆژی (٨/ نۆڤەمبەر/ ٢٠٢٣) لە دیوانی وەزارەتی دەرەوەی میسردا، هێرۆ باجەلان، وەک باڵیۆزی ئەمریکا لە میسر، سوێندی یاسایی خوارد. لە کاتی سوێندخواردن و پێشکەشکردنی بڕوانامەی باڵیۆزیدا.

هاوسەرەکەی و هەردوو کچەکەی لەگەڵیدا بوون. هێرۆ باجەلان ڕۆژی (٩/ نۆڤەمبەر/٢٠٢٣) دا دەست بەکاربوو، تا ئەمڕۆ لەو پۆستەدایە و زۆر لەوی رازین.

(١٩) خاتوو هێرۆ باجەلان لە یادی جەژنی نەورۆزی رابردوودا، بە جلی کوردییەوە، پیرۆزبایی جەژنی نەورۆزی لە گەلی کوردمان و گەلانی تر کرد.

(٢٠) پێش ماوەیەک، وەزیری دەرەوەی ئەمریکا (ئەنتۆنی بلینکن) و هێرۆ باجەلان لە قاهیرەدا، دیداری سەرکۆماری میسر (عەبدولفەتاح ئەلسیسی) یان کرد. بە ڕێگرتن لە تەشەنەکردنی شەڕەی نێوان ئیسرائیل و حەماس و پاراستنی هاوڵاتیانی مەدەنی لە غەزە و بە زووترین کات، راگرتن و کۆتایی هێنان بەم شەڕە و ئازادکردنی بارمتە ئیسرائیلییەکان لای حەماس و ئازادکردنی گیراوە فەلەستینییەکان لەلایەن ئیسرائیلەوە.

٢١ـ لە ڕۆژی (١/ تەمموز/ ٢٠٢٤)، پاپای قبتییەکانی میسر (تەوادرۆسی دووەم) لە شوێنی نیشتەجێبوونیدا لە قاهیرە، زۆر بە گەرمی پێشوازیی لە بالیۆزی ئەمریکا لە میسر خاتوو هێرۆ باجەلان کرد.

بەجگە لەو کارانەی کە لەسەرەوە باسمان کرد، هێرۆ باجەلان، لە چەندین، بوار و لایەنی کەشدا ڕۆڵی هەبووە و هەیەتی. ئەو لە ئێستادا ناوبانگێکی جیهانی هەیە.

شایەنی باسە هێرۆ باجەلان، زمانزانێکی زیرەکە. (٩) زمانی جیهانی دەزانێت و قسەیان پێدەکات: زمانی کوردی کە زمانی نەتەوەیی و زمانی ئاخاوتنی خێزانەکەیانە، ئینگلیزی، عەرەبی، فارسی، یۆنانی، هیندی، بولگاری، پورتوگالی، ئیسپانی.

ژیانی تایبەتی هێرۆ باجەلان:

هێرۆ لەگەڵ پیاوێکی ئەمریکی بە ڕەچەڵەک هیندی کە ناوی (راڤنیش باجەلان) ە. هاوسەرگیری کردووە. هاوسەرەکەی (باجەلان) ی کرد بە نازناوی خۆی. دوو کچیان هەیە، ناویان (ئاریانا) تەمەنی دە ساڵە و (ئاشنا) تەمەنی هەشت ساڵە.

خەڵاتە شایستەکانی هێرۆ باجەلان:

ڕۆڵی دیپلۆماسی و لێهاتوویی و خزمەتە زۆرەکانی هێرۆ باجەلان لەلایەک، وەک پێنابەرێکی نموونەیی چالاک و بەرز، وەک زمانزانێکی ناوازە، لە لایەکی ترەوە. شایەنی ڕێزلێنان و پێزانین و پاداشت و خەڵاتکردن بووە، بە لای ئەمریکاوە.

بە کورتی باس لە چەند خەڵاتێکی دەکەین:

[illegible]
[illegible]

[illegible]
□□□□□□□□□. () سا□ان□ ل□ ر□ژی (٤/ ی□□لی□ی) دا، کە یادی
ساڵرۆژی سەربەخۆیی ئەمریکایە.

دامەزراوەی (کارنیگی) رێزنامە و دیاری پێشکەش بە ئەو
پەنابەرانە دەکات، کە بە دڵسۆزییەوە خزمەتی بەرچاوی
ئەمریکایان کردوون. لە ساڵی (٢٠٢١) دا، هێرۆ مستەفا
باجەلان،، وەک سەرکەوتووترین پەنابەر خەڵات کرا.

وەزیری دەرەوەی ئەمریکا، لە توێتێکدا نووسی: "خۆشحاڵم
کە یەکێک لە ئەندامانی وەزارەتی دەرەوە، بە هۆی کارەکانی لە
بواری بەهێزکردنی دیموکراسی و پاراستنی بەرژەوەندییەکانی
ئەمریکا و هاوپەیمانەکانمان لە جیهاندا، وەک
(پ□ناب□ر□ گ□ورەکان) د□ستنیشان کراو□".

[illegible] هێرۆ باجەلان،
پ□یوراوە بۆ وەرگرتنی خەڵاتی مافی مر□ق و دەستکەوتەکانی
دیموکراسی وەزارەتی دەوڵەت.

(*) هێرۆ باجەلان، بە هۆی خزمەت و کارەکانییەوە، چەندین
خەڵاتی رێزلێنانی شایستەیان پێ بەخشیوە.

(*) بۆ نووسینی ئەم بابەتە سوودم لە چەندین سایتی ئینگلیزی و
وەرگرتووە.

رەزا شوان
نەرویج: ٢٠٢٤